

HIDROARHEOLOGIJA

TIPOVI AMFORA

Lapidarij Gradskog muzeja Senj - prikaz amfora posloženih u brodu

U lapidariju GMS-a smješteni su i hidroarheološki spomenici iz fundusa GMS-a koji čine zbirku Hidroarheologija. Prikupljeni su tijekom rekognosciranja terena i podmorsko – arheoloških istraživanja u Senju i senjskoj okolici. Zbirka raspolaže s nekoliko različitih tipova amfora, s različitih lokaliteta, sačuvanih u cijelosti, kao i s većim brojem ulomaka amfora (grla, ručke, truh). Na nekima se nalaze žigovi tvornice koja ih je izradila. Vremenski ih datiramo od 3. st. prije Krista do 5./6. st. poslije Krista.

Uz amfore nalazi se nekoliko ulomaka sitnoga keramičkog posuda, pretežno lončića, plitica, vrčeva iz antičke faze, kao i iz srednjeg vijeka, bojena keramika iz 16. i 17. st. Značajan dio čini nekoliko predmeta tzv. keramičkih tronožaca, pretpostavlja se iz predrimске faze, pronađenih na više lokaliteta u moru i na obali.

Lokalitet Dražica, Starigrad Donji: 700 m jugoistočno od Starigrada na dubini od 10 do 20 m pronađena su grla amfora s ručicama i ulomci truha koji pripadaju grčko - italjskom i Lamboglia 2 tipu.

Lokalitet uvala Jablanova, Sveti Juraj: 30 m od obale na dubini od 10 do 18 m pronađeni su ulomci amfora Lamboglia iz 1. i 2. st., te sjeverno - afričkih s dugim cilindričnim tijelom iz 3. i 4. st.

Izvađena je jedna amfora bez grla, ručica i dva ulomka grla s ručicama.

Lokalitet uvala Javorna, Prizna: 15 do 20 m od obale na dubini od 12 do 16 m utvrđena su dva nalazišta ulomaka amfora. U smjeru obale na dubini od 5 m je kameni nasip, što nam govori da se vjerojatno radi o pristaništu iz 16. i 17. st., jer je kulturni sloj uz nasip bogat opekam i srednjovjekovnom bojenom keramikom iz 16./17. st.

Amfore su Lamboglia 2 tipa. Jedna ima analogiju na Illoviku.

Lokalitet Luka, Sveti Juraj: između unutarnjeg dijela otoka Lisca i kopna na dubini od 2 m utvrđeno je potopljeno pristanište. Kameni nasip orijentiran je u smjeru sjever – jug, a sastoji se od kamenih blokova različitih dimenzija. U nasipu uz njega nalazi se mnogo ulomaka tegula i amfora. Uz pristanište je bogat kulturni sloj s obiljem ulomaka keramičkog posuda (bliže otoku Liscu prevladavaju tzv. tronošci.).

Nalazi su: ulomci rimske opeke amfora, posuda, tronošci. Među ulomcima amfora nalaze se ulomci amfora sjevernoafričke provenijencije s naglašenim cilindričnim truhom i s malim zaobljenim, po sredini kaneliranim ručkama.

Otkriveno je mnoštvo keramičkih ulomaka: mala amfora, glazirana posudica i lulica. Među ulomcima amfora prepoznaju se amfore sjevernoafričke provenijencije s naglašenim cilindričnim truhom i malim zaobljenim ručkama po sredini kaneliranim kao i amfore Lamboglia 2.

Lokalitet Lukovačke grede: u predjelu gdje su u stijeni ucrtani rustični crteži «jedrenjaka i majke s djetetom», na dubini od 25 m pronađeni su ulomci amfora na lokalitetima «Vode» i «Crvene stijene» kod potopljene «maune» iz Drugog svjetskog rata.

Pronađene su i amfore s ravnim dnom, uskim cilindričnim vratom i širokim zaobljenim ručkama iz 3. i 4. st. te amfore kasnoantičkog razdoblja s ravnim prstenastim dnom, konusnim vratom, zaobljenim ručkama iz 5. i 6. st.

Na dijelu lokaliteta "Crvene stijene" izvađena je amfora iz 1. st., dugoga cilindričnog vrata koji u donjem dijelu oštro prelazi u truh, ravnog oboda, masivnih ručica odvojenih od grla.

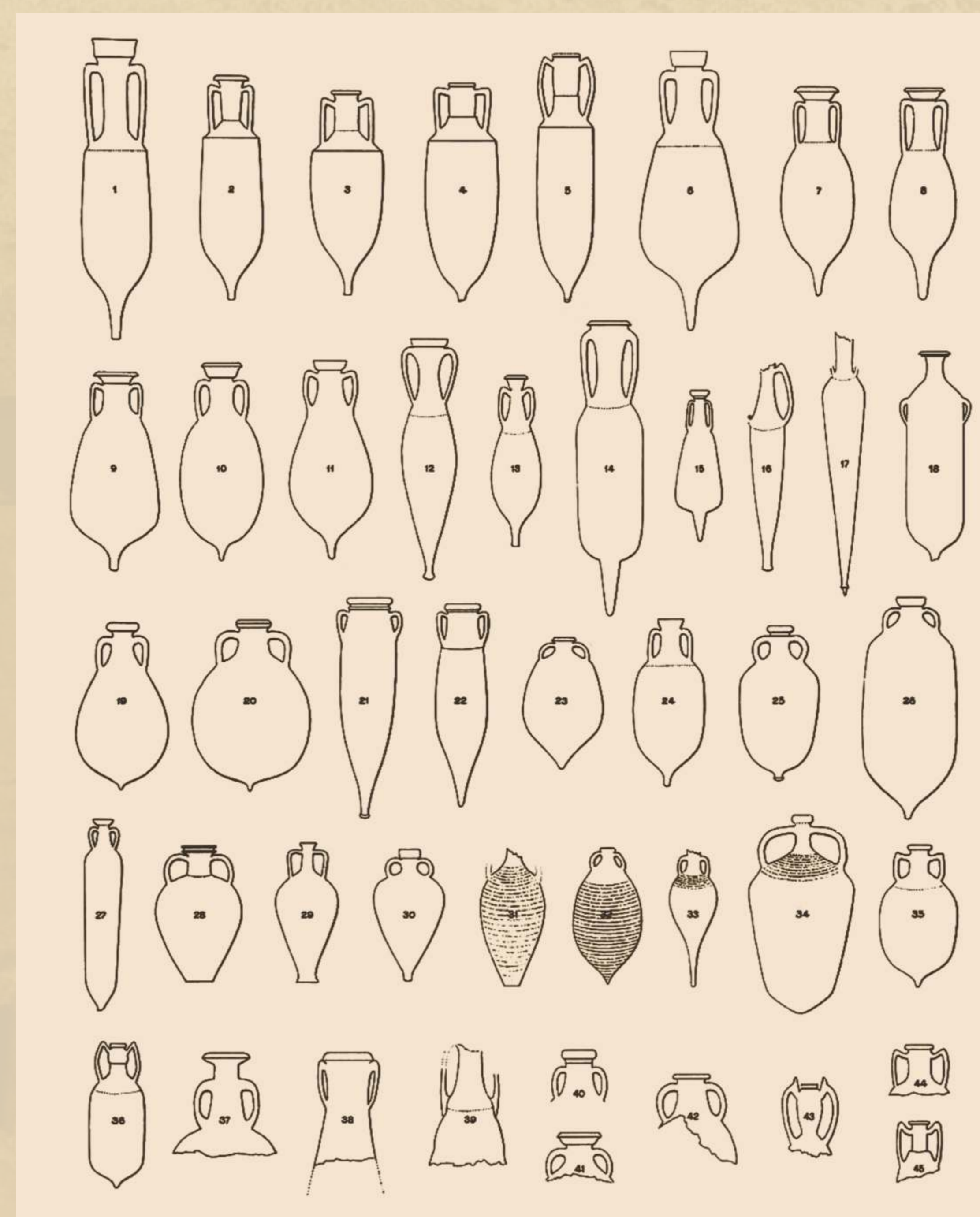
Na lokalitetu «Vode» izvađene su amfore koje odgovaraju tipu Dressel 30. Na lokalitetu kod potopljene «maune» izvađen je donji dio amfore koji odgovara tipu Dressel 28.

Lokalitet Crljenka, Senj: na gradskom kupalištu Crljenka nalazi se napola potopljena pećina u kojoj iz mora izvire voda. Pećina je nekada bila barem 1 m iznad mora. Izvor je ozidan bočnim zidovima i pregradnim zidom okrenutim prema moru. Zidovi su bili izrađeni iz santorine, a na njih je bila postavljena čvrsta ploča, također izgrađena od santorine, ulomaka rimske opeke. Voda se skupljala u umjetno izgrađenoj pregradi i razlijevala se. Utvrđeni su nalazi arhitekture i ulomaka rimske keramike.

Lokalitet Senj, gradsko kupalište: tijekom pregleda terena do 30 m ispred kupališta pronađeni su ulomci keramičkog posuda i amfora (rano-rimskih) s blago naglašenim prijelazom grla u truh koji se u donjem dijelu proširuje. Metodom analogije smješta ih se u 1. st. prije Krista.

Lokalitet Senj, Škver: na dubini od 30 m pronađeni su veoma skromni pojedinačni ulomci keramičkih posuda.

Lokalitet uvala Spasovac, Senj: na lokaciji oko 150 m od vrha punte Spasovačke drage prema Senju i oko 100 m od obale na dubini od 40 m (dvije lokacije) utvrđeni su nalazi manje skupine amfora i njihovih ulomaka iz antike. Među ulomcima amfora prevladavaju kasno-carske s tankim stjenkama, ožljebljenim truhom i s naglašenim ručkama, koje datiramo u 6. st. U samoj uvali Spasovac, iza današnjeg naselja, utvrđeni su ostaci rimskog naselja.

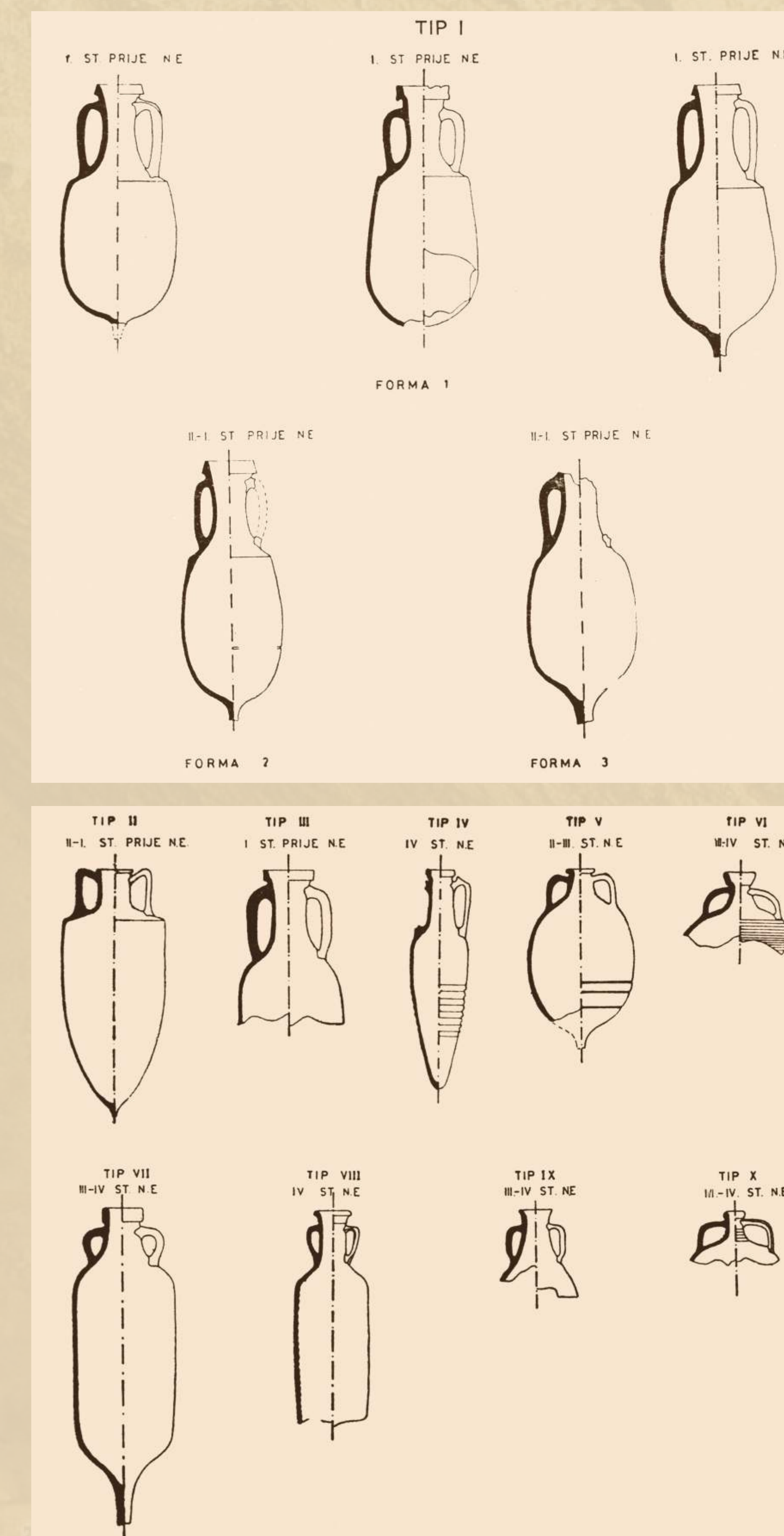
Na tablici imamo kronološko-tipološki raspored amfora izveden na temelju Dresselove tablice. Brojevi u zagradama označavaju grupu istog tipa koji pripada broju ispred zagrada.

Oblici iz razdoblja Rimske Republike: 1-3/3-2/-5/4-5/36-44-45-43/-35-28

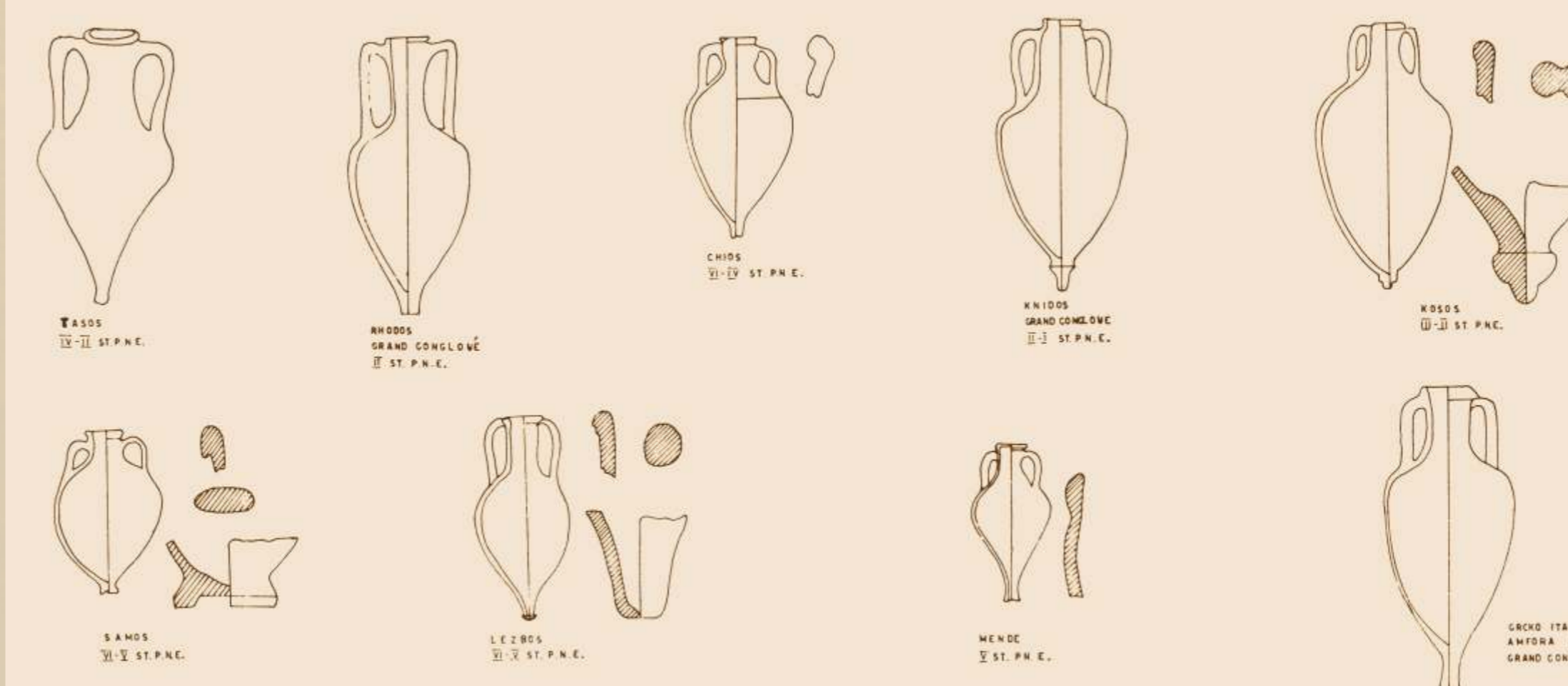
1. st.: 6/6-15/-7/11-7-8-9-10-41/-12/12-13/-14

2. i 3. st.: 20-26-25/24-25-40/-23-32

Kasnije: 38-16/16-17/-18-27/27-37/-21/21-22/-19-42-29/31-29/-34-30-33-39

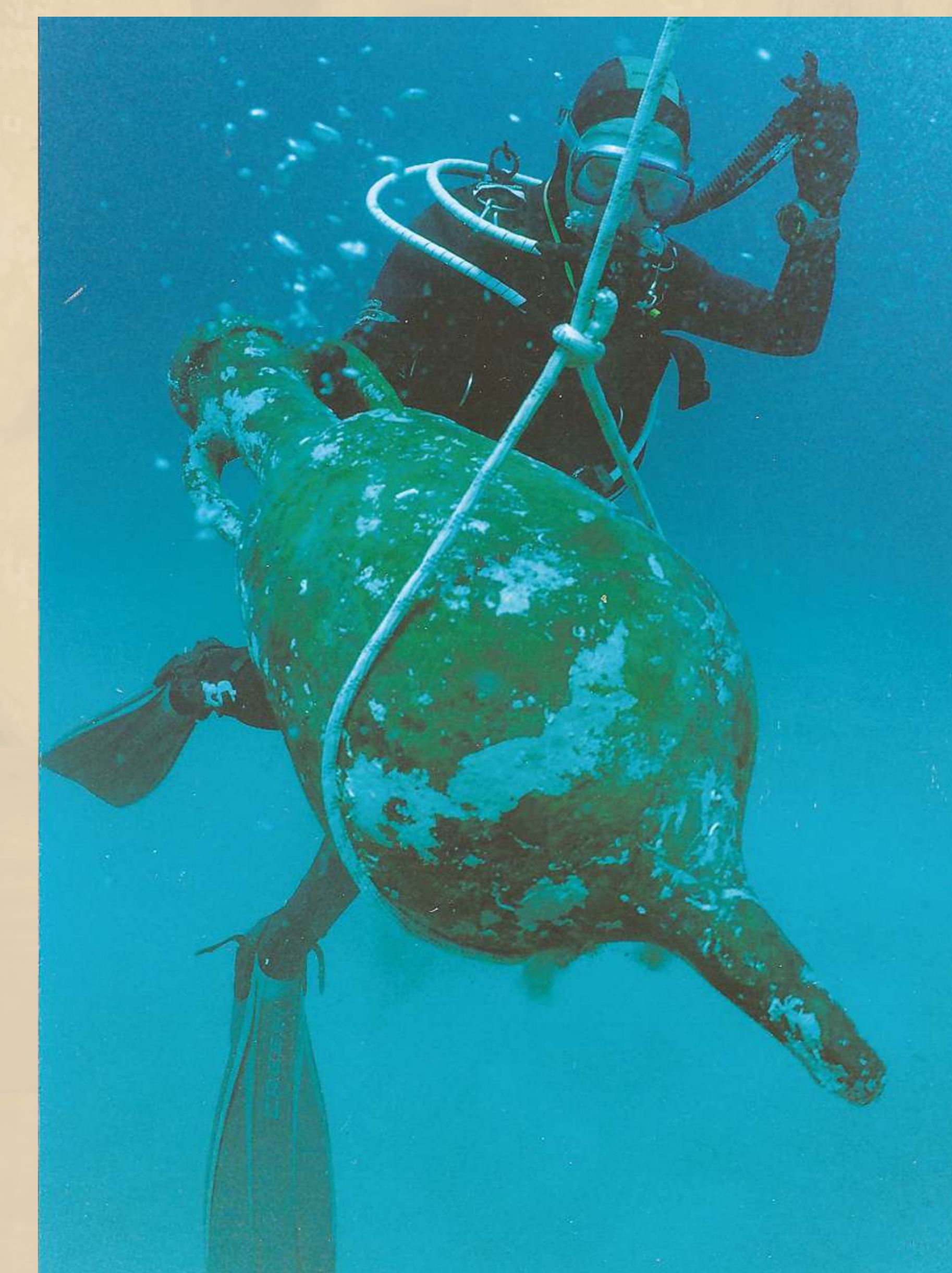
TIPOVI AMFORA IZ PROIZVODNIH CENTARA U GRČKOJ

TIPOVI AMFORA IZ CRNOMORSKIH CENTARA

TIPOVI AMFORA PREMA NAMJENI

Vađenje amfore iz mora

ENGLISH TRANSLATION

GRADSKI
MUZEJ
SENJ